

Leven vanuit Bijbelse toekomstverwachting

Evert Van de Poll

Lezing tijdens de jaarvergadering van *Hadderech*, Het Kompas, Hilversum, 16 nov. 2024

Het thema waarover ik gevraagd ben een inleiding te houden, is ‘Leven vanuit een Bijbelse toekomstverwachting’. We gaan dat thema willen uitpakken door het te lezen van rechts naar links. Alsof het een Hebreeuwse zin is. Dat lijkt me wel toepasselijk, in de kring van *Hadderech*. Eerst ga ik in op ‘toekomstverwachting’, daarna op ‘Bijbels’, en kom dan uit bij ‘leven vanuit’

1. Hoop hebben

Een ander woord voor toekomstverwachting is hoop. Laten we eens even stilstaan bij dat woord, of liever bij wat het betekent dat mensen hoop hebben.

Hopen is menselijk

Hopen of hoop hebben is een zeer krachtig vermogen dat aan de mens is gegeven. Niet alleen christenen. Iedereen is in staat zijn leven in de toekomst te projecteren, te dromen en te proberen zijn dromen waar te maken.

We koesteren hoop. We kunnen niet anders. Het zit in ons.

Het is precies dit vermogen om ons in de toekomst te projecteren dat ons zoveel vreugde en voldoening geeft in het heden. We kijken uit naar een weerzien met vrienden. Een blij vooruitzicht streelt het hart. Zelfs, ja juist wanneer het huidige moment moeilijk is. Het perspectief van een betere dag van morgen geeft ons de moed om vandaag door te gaan.

Zelfs als er geen rationele basis is voor wat we verwachten, toch kunnen we blijven hopen. En dat doen we ook, maar al te vaak. We blijven verwachtingen koesteren over de toekomst. Het is iets ongeneeslijks. We doen het van nature. Wordt er niet gezegd dat hoop ons doet leven? Of zoals andere talen het nog mooier uitdrukken, dat hoop ons op de been houdt?

Het principe van hoop – hoop doet handelen

Als algemene regel geldt dat wij mensen handelen naar wat we hopen. Onze acties weerspiegelen waar ze op rekenen.

We hopen over een tijdje een goede vakantie te hebben, dus sparen we nu al, kopen we misschien een nieuwe auto, maken we vervolgens een lange reis, en geven we veel geld uit.

Aan de andere kant, als je geen hoop hebt, bijvoorbeeld voor je huwelijk, dan laat je de relatie verslechteren zonder ervoor te vechten of hulp te zoeken.

Dit verschijnsel staat in de menswetenschappen bekend als het “principe van hoop”. De term komt van de Joodse filosoof Ernst Bloch. In zijn boek dat deze titel draagt, werkt hij dit principe uit in verband met politieke inzet en sociaal engagement voor een betere wereld.

Als we geloven in de belofte van een betere wereld, zoals bepleit door een of andere ideologie, dan zijn we geneigd actie te ondernemen om de wereld waarop we hopen nu al tot stand te helpen brengen. Het is op dit o zo menselijke principe dat de diverse politieke stromingen inspelen.

En omgekeerd

Aan de andere kant, als je helemaal geen vooruitzichten hebt, dan verlies je je levenslust. Dan doet het er allemaal niet meer zo toe. Nog even verder, en de hoop-loosheid wordt een wanhoop. Je vraagt je af: wat heeft het voor zin om nog door te gaan? Je raakt depressief. Het leven lijkt tot stilstand te komen - en sommigen gaan zelfs zo ver dat ze het einde ervan willen verhaasten. Dat sommigen

ervoor pleiten dat laatste als een goed recht van ieder mens te erkennen, is wel een heel bedenkelijke vorm van hoop-loosheid.

Hopen voorbij het hier en nu raakt verloren

In de huidige Westerse samenleving raakt de hoop op de lange termijn verloren. Mensen kijken niet verder dan de horizon van hun huidige leven, het hier en nu.

Dat heeft zeker te maken met de secularisering, het loslaten van het christelijk geloof en vaak ook het geloof in een persoonlijke God die de wereld en de geschiedenis bestuurt.

Bovendien, mensen geloven ook niet meer in de beloften van politieke ideologieën zoals het communisme, of dat de wetenschap de aarde zal verlossen van al het kwaad.

Als dat alles wegvalt, dan blijft voor de menselijke hoop alleen de aardse werkelijkheid over, en het tijdelijke bestaan hier en nu.

Over het algemeen zijn onze toekomstplannen van korte duur, ze gaan niet verder dan de grenzen van het aardse bestaan. Veel plannen zijn materialistisch of zelfs hedonistisch van aard. Mensen hopen op een beter leven door de carrièreladder beklimmen, een mooi huis te kopen, dingen te doen waarvan ze plezier verwachten, de wereld rondreizen als ze gepensioneerd zijn (en voldoende pensioeninkomen hebben). Dit zijn de dingen waar men de hoop op vestigt.

Heel vaak blijkt onze hoop onrealistisch te zijn. Of zelfs een illusie. Zeggen we niet: het bezit van de zaak waarop we zo hebben gehoopt, is het einde van het vermaak?

2. Hoop hebben in de Bijbel

En zo komen we aan bij de Bijbel. Hoop hebben loopt als een rode draad door heel het Eerste Testament. En het is een van drie kardinale deugden van het Nieuwe Verbond: geloof, hoop en liefde (1 Kor. 13:13)

Hopen, verwachten en (on)zekerheid

In het dagelijkse taalgebruik is ‘hopen’ verbonden met iets verwachten en met onzekerheid.

- Ik hoop dat we tijdens de zomervakantie mooi weer hebben, maar met het wisselvallige weer in Nederland weet je het maar nooit.

- Zullen we als gelovigen na dit leven naar de hemel gaan? Laten we hopen van wel...

In het Bijbelse taalgebruik is ‘hopen’ verbonden met iets verwachten en met verzekerd zijn.

Het belangrijkste woord voor ‘hopen’ in het Hebreeuws is *qawa*. Behalve ‘hopen’ kan dit woord ook ‘wachten’ of ‘verwachten’ betekenen. In de meeste gevallen waarin *qawa* met ‘hopen’ wordt vertaald, is God degene op wie men hoopt.

Hiervan is afgeleid het zelfstandige naamwoord *tiqva*, ‘hoop’ of ‘toekomstverwachting’. Denk maar aan het Israëlitische volkslied *Hatikva*.

Zie de tekst daarvan in de bijlage aan het eind van deze lezing.

Hopen = ‘verder kijken dan de horizon’ van ruimte en tijd

Een mooie definitie van hoop hebben ben ik tegengekomen bij de Duitse zendeling Wilhelm Hoffmann: “Verder kijken dan de horizon”. Hij bracht het evangelie aan volksstammen in het huidige Papoua, maar vond in hun taal geen woord voor ‘hoop’. Maar hoe kun je het evangelie uitleggen als je geen woord voor hoop hebt? Dat is een hopeloze zaak. Overigens was dit een probleem waar veel zendingen overal ter wereld aanliepen: het ontbreken van woorden voor de Bijbelse notie van hoop. Uiteindelijk heeft Hoffmann de mensen een uitdrukking bezigen: ‘verder dan de horizon kijken’. Dat was de term die hij kon gebruiken.

Een prachtige definitie: verder kijken dan de horizon van ruimte en tijd waarin wij leven. Verder dan de grenzen van ons menselijk bestaan.

God opent een perspectief voorbij de horizon van ons aardse leven, voorbij mijn menselijke toestand, voorbij dat wat ik zelf kan bereiken. En dit perspectief geeft ons de moed om ons dagelijks leven te leven en alle moeilijkheden die op ons pad komen aan te kunnen. Zoals Paulus schrijft: “In de hoop zijn wij verlost (zalig geworden). Hoop nu die gezien wordt, is geen hoop. Immers, wat iemand ziet, waarom zou hij dat nog hopen?” (Rom. 8:24-25).

Historisch gefundeerde hoop

Onze hoop is geen droom, geen illusie, geen projectie van onze eigen verlangens. Onze toekomstverwachting is historisch gefundeerd.

Zij is gegrond op Gods openbaringen in het verleden in de geschiedenis van Israël, en op zijn woorden die de profeten en apostelen hebben doorgegeven.

Veel profetieën zijn al uitgekomen, dat geeft ons de verzekering dat de overige beloften ook zullen worden vervuld.

Onze hoop is gefundeerd in het bijzonder zijn openbaring in Jezus Christus, zijn komst, zijn onderricht en zijn beloften, zijn dood voor onze zonden, zijn opstanding en zijn hemelvaart. Dat is de garantie, of liever, Hij is de garantie, dat al Gods beloften ja en amen zijn.

3. De Bijbelse hoop, wat verwachten wij?

In het heden / Na dit leven / Toekomst van de volkenwereld en de schepping

Dit brengt me bij mijn tweede vraag voor vanavond: wat is de inhoud van deze hoop?

Traditioneel richt het zich op wat we “naar de hemel gaan” noemen. Vaak is het daartoe beperkt. Maar Gods beloften voor de toekomst gaan niet alleen over wat ons als gelovigen na de dood te wachten staat.

Onze hoop is gericht op de vervulling van al Gods beloften. Deze beloften gaan over

- (1) Ons aardse leven - wat God hier en nu al kan bereiken, verder dan wat we denken en bidden (Efeziërs 3:20)
- (2) Ons leven na de dood - we zullen met Jezus in heerlijkheid bij God zijn. Een kroon van heerlijkheid wacht op ons in de hemel. Geen tranen meer, geen rouw. Eeuwige gelukzaligheid. Voor veel christenen beperkt het vooruitzicht zich tot deze twee. Maar Gods beloften hebben ook en vooral betrekking op
- (3) Het einde der tijden, de wederkomst van de Messias en de komst van een nieuwe wereld. Dit is het einde van de geschiedenis en van de huidige wereld.

Verskil Eerste en Nieuwe Testament

Het Eerste Testament zegt veel over (1), zoveel Psalmen die erover spreken dat God de getrouwen zal beschermen, genezen, niet zal overgeven aan een vroegtijdige dood. Maar er is heel weinig te vinden over (2). De gangbare gedachte is dat alle overledenen in het dodenrijk wachten op het oordeel van God, maar sommige psalmen spreken ervan dat de gelovige na de dood bij de Heer zal zijn. De profeten concentreren zich in hun boodschap over de toekomst op (3).

Het NT spreekt nog veel duidelijker dan het Eerste Testament over (1), omdat Jezus de weg heeft geopend voor een nieuw leven met God in het Nieuwe Verbond, en dat Hij de heilige Geest heeft gezonden om altijd ‘bij ons’ en ‘in ons’ te zijn. Dat geeft hoop voor het leven hier en nu. Het grote verschil tussen Eerste en Nieuwe Testament is dat de laatste veel meer spreekt over (2). Dat komt

Jezus als de eeuwige Zoon van God uit de hemel naar de mensen is gekomen, en de poort naar Gods hemel heeft opengezet voor hen die in hem geloven, en omdat Hij licht werpt op het leven bij de Here God in ‘de eeuwige stad met fundamenten’. In het Nieuwe Testament gaat het ook over (3). Over de vervulling van sommige profetische beloften in de komst van Jezus Christus, en over het perspectief van zijn wederkomst en de wederoprichting van alle dingen waarover de profeten hebben gesproken.

Al met al bevestigt het NT de drie lijnen in het Eerste Testament, en geeft er veel meer duidelijkheid aan, vanuit het perspectief van Jezus de Messias die gekomen is, die is en die komen zal.

‘De uitersten’ en eschatologie

In onze toekomstverwachting moeten christelijke dus onderscheid maken tussen (2) de beloofde individuele toekomst na de dood, en (3) de beloofde toekomst van de mensheid en schepping als geheel.

In de theologie heet de studie van (3) de *eschatologie*, van het Griekse woord *eschaton*, ‘laatste dingen’. Daarin gaat het over het einde van de geschiedenis. Over de wederkomst van de Messias in heerlijkheid, voorafgegaan door tekenen van het einde der tijden zoals de profeten en de apostelen daarover hebben gesproken, en zoals Jezus daar duidelijk over heeft gegeven in zijn rede over de laatste dingen op de Olijfberg en in de openbaring die Hij aan Johannes heeft gegeven: het herstel van Israël, nationaal en geestelijk, de verkondiging van het Evangelie aan alle volken, de grote verdrukking, valse profeten, de antichrist, hongersnoden, aardbevingen en kosmische tekenen in de hemel. De Messias zal bij zijn terugkeer een einde maken aan de machten van het kwaad. En verder, de opstanding uit de doden van gelovigen, de messiaanse regering van ‘duizend jaar’, de algemene opstanding, het laatste oordeel en de vestiging van een nieuwe schepping met als middelpunt het ‘nieuwe Jeruzalem’.

Voor wat betreft (2), spreken we soms over persoonlijke eschatologie. Daarin gaat het niet alleen over ‘naar de hemel’ gaan, maar over vier dingen om precies te zijn: de dood als doorgang naar het hiernamaals, het oordeel van God over levenden en doden (zie bijv. 2 Tim. 4:1), de hemel, en de hel. Een onderdeel van het oordeel in het algemeen is het bijzondere oordeel van gelovigen ‘voor de rechterstoel van Christus’ (2 Kor. 5:10).

De Catechismus van de Katholieke Kerk noemt deze vier ‘de uitersten’. Zij voegt daaraan een vijfde onderdeel aan toe, namelijk het vagevuur, de herkansing voor zondige mensen na de dood om alsnog in de hemel te komen. Dat idee vinden we niet in de Bijbel, maar is gebaseerd op Joodse geschriften uit de periode van de tweede tempel. De Reformatie heeft dit idee krachtig van de hand gewezen.

4. Leven vanuit de toekomstverwachting, hoopvol leven

Dit brengt me bij derde en laatste element van het thema: leven vanuit de toekomstverwachting, hoopvol leven.

Ik ga even een zijspoor in. Dat wat christenen het meest onderscheidt van hun tijdgenoten is hoop. Dat is ook het grote onderscheid tussen jodendom en christendom enerzijds, en anderzijds de overige religies en levensbeschouwingen: de profetie, de beloften van Godswege voor de toekomst, en de daarop gebaseerde hoop dat de geschiedenis geen eindeloze herhaling van hetzelfde is, maar door God wordt gestuurd naar een ingrijpende verandering, een toekomst van heil en zegen, vrede en gerechtigheid.

In de islam is ook wel sprake van toekomst, maar veel minder duidelijk, en in feite een gewijzigde versie van elementen overgenomen uit het jodendom. Ook het socialisme c.q. communisme had een

duidelijk toekomstperspectief, maar in feite was dat een geseculariseerde (Godloze) versie van de joods-christelijke verwachting van een messiaans vrederijk.

Terug naar ons thema. Het is onze missie als volgelingen van Jezus om te leven uit de Bijbelse hoop. Zoals de psalmist het zegt, “Denk aan het woord gesproken tot Uw dienaar, waarop U mij deed hopen. Dit is mij tot troost in mijn ellende: dat Uw belofte mij levend heeft gemaakt” (119:50) Je kunt dat laatste ook vertalen met: “Uw belofte deed mij leven”, of, beter nog, “uw belofte doet mij leven.”

Wat houdt dat in? Ik noem zeven aspecten:

(1) Vertrouwen, de basishouding

In de Bijbel staat hopen dicht bij geloven – lees maar in Hebreeën. Geloven betekent geloven oftewel erop vertrouwen dat God waarmaakt wat Hij belooft.

Zoals u weet, is het Hebreeuws woord geloof *emoena*. Dat betekent ook ‘vertrouwen’. Hetzelfde woord. Daarvan is afgeleid het woord *amen*, waarmee je uitspreekt: ‘het is echt waar, ik geloof het, ik vertrouw erop’. Zoals Paulus dat doet wanneer hij schrijft: ‘al Gods beloften zijn in de Christus Jezus ja en *amen* (1 Kor. 1:20).

Vertrouwen is de basishouding van de gelovige. Je kunt ook zeggen, je toevertrouwen aan Degene die alle dingen zal doen meewerken voor het goede dat Hij heeft bedoeld en dat Hij heeft beloofd.

(2) Overdenken en bestuderen van de Bijbelse beloften

Petrus wekt de gelovigen op Gods beloften te overdenken om te weten wat de toekomst gaat brengen, en ons niet te laten misleiden door allerlei valse perspectieven die niet gegrond zijn in Gods woord.

“En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart” (2 Petrus 1:19)

Daarom moeten we al Gods beloften in gedachten houden.

Ons leven maakt deel uit van de heilsgeschiedenis, die begon met Abraham en zal voortduren tot het einde der tijden.

Onder de MBJ uit de 19^e en begin 20^e eeuw nam de studie van Gods beloften aangaande Israël en de volken nam een grote plaats in: Capadose, Da Costa, Rottenberg schreven erover.

(3) Verwachten, uitzien naar de toekomst

Hopen is actief verwachten, van harte uitzien. Koers zetten op wat komen gaat. Van dominee Blumhardt, de grote voorman van de reveilbeweging in de Lutherse kerken in zuid-Duitsland enig 19^e eeuw, is bekend dat hij in zijn stalling altijd een ingespannen koets had klaarstaan, zodat wanneer Christus terugkeert, hij meteen kon vertrekken om zijn Koning tegemoet te gaan. Zie de tweede bijlage aan het eind van deze tekst.

Wat tot navolging strekt, is niet die koets, maar wel de houding die eruit spreekt.

Een Bijbels voorbeeld dat wel tot navolging strekt, is de maaltijd van de Heer “Doe dit ter gedachtenis aan mij”, zegt Jezus. Gedenken is een kernbegrip in de Bijbel, maar we beperken het vaak tot gedenken van wat geweest is en gebeurd is. In dit geval tot zijn dood en opstanding.

Gedenken heeft echter ook betrekking op de toekomst. In dit geval, op de dag dat we maaltijd met Hem zullen vieren in het komende Koninkrijk. Het Avondmaal is ook, en vooral, een anticipatie op het bruiloftsmaal van het Lam. Daarmee herinneren we elkaar en onze Heer aan de belofte. “Totdat Hij komt.”

(4) Bidden om de vervulling van de belofte

De toekomst die wij verwachten is niet slechts een voorwerp van kennis, maar ook een onderwerp van gebed.

Zoals Daniel bad voor de inlossing van de belofte van terugkeer van zijn volk naar het beloofde land (Daniël 9). En zoals de gemeente van Jezus bidt: *Maranatha*, Kom Heer.

Dit gebed is in veel kerken verstomd. Zowel het liberale jodendom als de vrijzinnige en historisch kritische theologie in de protestantse en RK kerk geloven niet (meer) in de komst van een persoonlijke Messias maar spreken over de komst van een messiaanse, dat wil zeggen betere wereld, die wij dan wel zelf als mensen moeten naderbij brengen.

(5) Deze hoop en hoe we daaruit leven, overdragen

Leven vanuit de hoop wil ook zeggen dat we de inhoud van onze toekomstverwachting en de manier waarop we daaruit leven, doorgeven, ook en vooral aan nieuwe generaties.

Dat is wat Paulus deed, en waartoe hij de leiders van gemeenten oproept: wat je ontvangen hebt, geef het door aan anderen, die het op hun beurt ook weer aan anderen doorgeven (2 Tim. 2:2)

Een essentieel onderdeel van deze transmissie, deze geloofsoverdracht, is het doorgeven van de Bijbelse beloften.

Dat is tegenwoordig een acute uitdaging geworden. Tot nog niet zo lang geleden werd er in kerken en kringen stevast gesproken over de wederkomst, het herstel van Israël, de toekomst van de wereld. In veel kringen hoor je nog maar weinig over deze dingen, met name als het gaat over de plaats van het volk Israël in het toekomstplan van God.

(6) Getuigen van de hoop tegenover andere, uitleggen

Ook mogen we aan buitenstaanders de beloften van God uitleggen die de basis en het voorwerp van onze hoop zijn. Zoals de apostel Petrus zegt: “Wees altijd bereid tot verantwoording aan ieder die u rekenschap vraagt van de hoop die in u is, met zachtmoedigheid en eerbied” (1 Petrus 3:15). Geef antwoord op hun vragen over onze hoop, en waarom wij vertrouwen hebben in de toekomst. En uitleggen hoe ook zij dezelfde zekerheid kunnen ontvangen.

(7) Handelen naar onze hoop, tekenen oprichten

De apostel Paulus gaat nog verder als hij schrijft

“De God nu van de hoop moge u vervullen met alle blijdschap en vrede in het geloven, opdat u overvloedig bent in de hoop, door de kracht van de Heilige Geest” (Romeinen 15:13).

Met andere woorden, als God een God van hoop is, dan maakt zijn aanwezigheid in ons leven ons tot een volk van hoop. Een hoop die ons vreugde geeft en onze harten verzacht in alle omstandigheden. Als gevolg daarvan zullen we “overvloedig zijn in hoop”. Andere vertalingen zeggen: de hoop zal overvloeien, overstromen.

We hebben dus de opdracht om in hoop te leven, zodat het overloopt in onze woorden en daden.

Wat betekent dit precies? Dat we handelen in overeenstemming met onze hoop.

Zeker, we kunnen Gods koninkrijk op aarde niet bewerkstelligen door onze daden alleen. Daarvoor hopen we op de terugkeer van Jezus Christus en op Gods ingrijpen, volgens de beloften van het profetische woord. Maar we mogen en kunnen er wel tekenen van oprichten die ernaar verwijzen, door een levenshouding, door woorden en door die zogezegd in het teken van die toekomst staan.

Enkele ideeën

Wat betekent het om naar de beloften te handelen? Om af te ronden geef ik een paar voorbeelden.

- Als we geloven dat niemand en niets ons van de Messias kan scheiden, zelfs de dood niet, dan zullen we in dit leven geen kwaad vrezen, zelfs geen vervolging of dood.
- Als we geloven dat op een dag de aarde gevuld zal zijn met de kennis van God, dan willen we helpen het christelijk geloof en het evangelie te verspreiden, zelfs nu al.
- Als we geloven dat het Koninkrijk van God dat de Messias zal vestigen een koninkrijk van gerechtigheid en vrede zal zijn, dan vechten we zelfs nu tegen onrecht, corruptie en geweld.
- Als we geloven dat de hele schepping hersteld zal worden, dan werken we er zelfs nu aan dat de natuur beter beschermd wordt.
- Als we geloven dat op een dag alle naties, talen en stammen verenigd zullen zijn om samen God te loven, dan verzetten we ons tegen alle vormen van discriminatie en racisme, zelfs nu al.
- Als we geloven dat Jezus Christus op een dag zal regeren, dan zetten we ons in om Hem nu te dienen op alle gebieden van ons leven, individueel en collectief.
- Als we geloven dat God zijn beloften over het herstel van het volk Israël zal vervullen, bidden we voor het Joodse volk en steunen we hun terugkeer naar het land Israël.
- Als wij geloven dat Jezus zal terugkeren naar de Olijfberg om zijn koninkrijk te vestigen en dat hij verwelkomd zal worden door het Joodse volk, dat hem zal toejuichen: gezegend is hij die komt in de naam van de Heer, dan steunen wij ook nu al niet alleen de terugkeer van het Joodse volk naar hun land, maar ook het getuigenis van het evangelie aan het Joodse volk.
- Als we geloven dat er op een dag een koninklijke weg zal zijn tussen Egypte, Israël en Assyrië en dat deze drie samen de Here God zullen dienen (Jesaja 19), steunen we nu al vrede en verzoening tussen Joden en Arabische volken, tussen Israël en zijn buurvölker.

Enzovoort...

Zo kan elk element van onze hoop een inspiratiebron worden voor onze levenshouding, voor ons gebed en voor ons handelen vandaag. Hier op aarde. Al kijkend over de horizon van ruimte en tijd. Lang leve de hoop.

Bijlage 1 – Hatikva

Gebaseerd op een gedicht van Naphtali Herz Imber (1882) tijdens zijn verblijf in Haifa als persoonlijk secretaris van de Britse diplomaat Laurence Oliphant. Later aangepast door een onderwijzer uit Tel Aviv (1905). Hier volgen de Hebreeuws tekst en de vertaling:

Kol od balevav penima nefesj jechoedi chomija, Oelefa'atej mizrach kadima, ayin leTsion tsofija, Od lo avda tikvatenoe, Hatikva bat sj'not alpajiem. Lih'jot am chofsje be'artzenoe, Erets Tsion v 'Jeroesjalajiem.	Zolang in het hart van binnen een Joodse ziel levendig is en naar het oosten, vooruit, het oog naar Sion gericht, is onze hoop nog niet verloren. De hoop die al tweeduizend jaren leeft, een vrij volk te zijn in ons land, het land Sion en Jeruzalem.
--	---

Bijlage 2 – Een lied en de koets van Blumhardt

In de loop der eeuwen zijn er tal van gezangen geschreven en op muziek gezet over de Bijbelse toekomstverwachting. Een daarvan is het bekende lied:

Ik kom met haast zegt Jezus' stem. Hij heeft de dood verslagen. Nu zal al wie gelooft in Hem de kroon des levens dragen. Wijk niet van hem, hoor naar zijn stem, reeds wenken ons van boven de scharen, die Hem loven.	Ik kom met haast, houd wat gij hebt, nog is de worst'ling gaande. Ik ben 't, uit wie gij krachten schept, houd in de strijd u staande. Zie op naar Mij: Ik blijf nabij., Ik houd u vast in 't lijden. Niets zal u van Mij scheiden.
---	--

Het staat als Gezang 296 in het Liedboek voor de Kerken 1973, en als Lied 725 in de bundel Hemelhoog.

De tekst van dit lied is van Christoph Johann Blumhardt. Hij was een voorman van de reveilbeweging in de Duitse kerken in de 19^e eeuw. Hij benadrukte altijd hoe belangrijk het is te leven in de verwachting van de wederkomst van de Messias, en daarnaar te handelen. Van hem wordt verteld dat hij in zijn stal altijd koets en paard gereed had staan om Messias bij Zijn wederkomst tegemoet te kunnen rijden.

J.W. Schulte Nordholt heeft daar een gedicht aan gewijd. De eerste strofe gaat als volgt:

Hij had zijn koets zijn hele leven lang
klaar staan met paard en tuig, om, als de tijden
vervuld zijn zouden en de grote zang
der engelen zou klinken, uit te rijden
in hoge hoed en zondags-zwarte kleren,
rechtop achter het trappelende paard,
zijn Heiland tegemoet, die weer zou keren
– en nu voorgoed – als Koning op deze aard.